

ХРОНІКА ПЕРШОГО ПІВРІЧЧЯ 2017 РОКУ

*За горами гори, хмарою повіті,
Засіяні горем, кровію політі...*

З часу написання цих слів минуло 172 роки, проте актуальності вони не втратили й досі. Чи зринають у нас сумніви щодо пророчого дару Шевченка?! Чи пам'ятаємо велич Кобзаря? Як вміємо вберегти те, що нам дано і яке відлуння ми чуємо сьогодні?

Цьогорічне урочисте засідання лікарської комісії Наукового товариства Шевченка «Шевченкіана медика - 2017» спробувало в черговий раз розкрити завісу творчості подвижника української нації та світоча людства – Тараса Шевченка! Справді, присутні відчували себе наче по той бік сцени завдяки перегляду медіа-проекту Мирона Юсиповича відеозапису виконання кантати-симфонії «Кавказ» Станіслава Людкевича на слова Тараса Шевченка під батотою диригента-постановника Львівського національного академічного театру опери та балету ім. Соломії Крушельницької, заслуженого артиста України Мирона Юсиповича. Глибоко розуміючи кров'ю і сльозою омите слово правди поета при написанні поеми «Кавказ», усвідомлюючи Станіслава Людкевича, інтереси якого злилися воєдино з інтересами та прагненнями поневоленого народу, коли творив кантату-симфонію, можна повноцінно співпереживати разом з творцями. Це стало можливим завдяки ґрунтовній розповіді д-ра мистецтвознавства, проф. Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка Любові Кияновської «Історія створення кантати-симфонії Станіслава Людкевича «Кавказ» на вірш Тараса Шевченка».

Члени Лікарської комісії та Президії НТШ під час «Шевченкіани медика – 2017»

Слово від Дійсного члена Наукового Товариства Шевченка, д-ра мистецтвознавства, професора Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка Любові Кияновської

Мирон Юсипович – автор мистецького медіа-проекту «Кантата-симфонія «Кавказ» Станіслава Людкевича на слова Тараса Шевченка»

Дійсні члени НТШ професори Леся Матешук- Вацеба (у центрі) і Ярема Томашівський (праворуч) разом з заступником голови Лікарської комісії НТШ професором Зоряною Масною (у центрі праворуч), доцентом Олею Джурою (ліворуч)

У полоні слова Т. Шевченка і музики С.Людкевича. Члени лікарської комісії НТШ у м. Львові

Особливо зворушила хронологія подій: 1845 р. – Тарас Шевченко написав поему «Кавказ»; 1905-1913 рр. – Станіслав Людкевич написав кантати-симфонії (презентовані 1914 р. з нагоди 100-річчя від Дня народження генія); 2014 р. – представлення оригінальної сценічної версії Мироном Юсиповичем (з нагоди 200-річчя від Дня народження поета); 10.03.2017 р. – презентація грандіозного проекту у супроводі стареньких фотокадрів далеких часів Першої та Другої світових воїн, Голодомору 1932-1933 років, сталінських концентраційних таборів, Шістдесятників та ще зовсім нових портретів героїв Небесної сотні, захисників східної частини нашої країни. І покотилася сльоза! Та живе віра у пророчі слова Кобзаря:

*Борітеся – поборете!
Вам бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

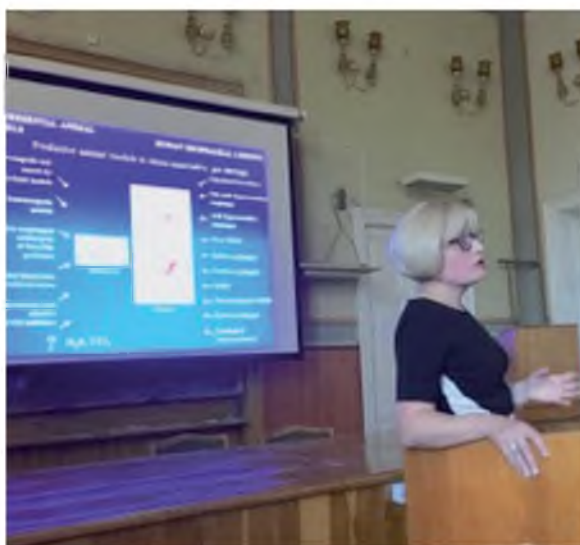
Уляна Підвальна,
канд. мед. наук, член ЛК НТШ
(Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького)

28 березня вперше в історії лікарської комісії НТШ за підтримки ЛНМУ і Британського фізіологічного товариства (The Physiological Society) відбувся англomовний семінар присвячений 110-річниці з дня народження Ганса Сельє (1907 – 1982): What is stress, what is not stress: From Hans Selye's original concept to recent advances. Головними завданнями семінару – розкрити питання «Що таке стрес і що не є стрес?», адже впливу стресу зазнає кожен.

Виступає доктор Василь Лончина (Університет Чикаго, представник програми Фулбрайта 2016/2017): «Вплив стресу на серце: які докази?»

З доповідями на семінарі виступили члени НТШ: Василь Лончина (Vassyl Lonchyna, Fulbright 2016/2017, University of Chicago): Effect of stress on the heart: what is the evidence?; Оксана Заячківська Oksana Zayachkivska (Danylo Halytsky Lviv National Medical University): Old and new about stress: Focus on gastrointestinal tract and brown fat; Ростислав Стойка Rostyslav Stoika (Institute of Cell Biology, NAS of Ukraine, Danylo Halytsky Lviv National Medical University): Transforming growth factor beta as a universal response agent on stress action, Ірена Пшик-Тітко Irena Pshyk-Titko (Danylo Halytsky Lviv National Medical University) Stress manifestations in oral cavity; а також студент 4 курсу медичного факультету ЛНМУ Олег Даниляк Oleg Danylyak (Danylo Halytsky Lviv National Medical University): Biological stress as a trigger of dedifferentiation.

Зі словом «Старе і нове про стрес: вплив на травну систему і бурий жир» голова Лікарської комісії професор Оксана Заячківська

Доповідає дійсний член НТШ, член-кореспондент НАН України, професор Ростислав Стойка: «Трансформувальний бета фактор росту як універсальний агент реакції на дію стресу»

Доповідає кандидат медичних наук Ірена Пшик-Тітко

До участі в семінарі були також члени студентського наукового товариства ЛНМУ й усі зацікавлені.

Організаційний комітет першого англomовного семінару Лікарської комісії НТШ, присвячений проблемам стресу

Варто зазначити, що метою проведення семінару було не лише розкриття сучасних наукових медичних проблем у реалізації стресу, адже лектори навели найновіші дані, включно з 2017 р., а створення додаткового досвіду у поглибленні знань англomовної наукової медичної термінології. Дискусії та обговорення доповідей засвідчили важливість і доречність проведення таких семінарів у майбутньому. Також виникла ідея створити науковий англomовний літературний клуб, який поширюватиме знання зі світової медичної науки, практики та заохочуватиме до вивчення англійської майбутніх лікарів і викладачів, адже сьогодні неможливо бути хорошим фахівцем без англійської.

Надія Купиняк,
асистент кафедри нормальної фізіології
(Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького)

У лекційній залі кафедри нормальної фізіології Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького (ЛНМУ) 16 травня 2017 р. відбулось спільне засідання лікарської комісії НТШ, УЛТ та СНТ ЛНМУ на тему: «Рак виліковний» (до 100-річчя з дня народження професора Анатолія Івановича Гнатишака).

Зі вступним словом виступила Голова лікарської комісії НТШ, професор і завідувач кафедри нормальної фізіології ЛНМУ Оксана Заячківська.

Слово виголосив професор кафедри онкології і радіології ФПДО ЛНМУ Борис Білинський «Професор А.І. Гнатишак – як людина і вчений». Він представив слухачам життєпис Анатолія Івановича – як рубікон між визнанням і забуттям, вченого, педагога, філософа, організатора, лікаря-онколога з неординарним мисленням та ідеями. Головна теза здобутків професора Гнатишака: «Рак не є фатальний вирок».

Проф. Б.Т. Білинський під час доповіді також презентував книгу «Професор А.І. Гнатишак до 100-річного ювілею». –

Львів. – Афіша, 2017. Книгу упорядкували проф.Б.Білинський та доц. Я.Шпарик. Твір належить до мемуарно-наукового жанру. Він присвячений життю та діяльності видатного науковця, лікаря-клініциста, представника і співзасновника Львівської наукової школи онкологів, людини широких поглядів і глибоких знань. Цінність цього видання – публікації науково-філософських статей самого Анатолія Івановича.

Продовжив розмову Ігор Держко, професор і завідувач кафедри філософії та економіки ЛНМУ «Світоглядно-філософські аспекти теоретичної і практичної діяльності професора А.І.Гнатишака». Анатолій Іванович був першим серед професорів у неформальному рейтингу студентів у час, коли навчався майбутній лікар Ігор Держко. Професор А.І. Гнатишак – всесторонньо розвинена людина, вчений, любив і вивчав молекулярну генетику, яку в Україні (в 1990 роках) тільки розпочинали вивчати. Він друкував цікаві статті на різні теми: філософські й етичні, з фізики, біології, квантової механіки, психології, навіть, – про підсвідомість, займався аналізом сутності світових релігій, концепції віри, а також дуже любив живопис, поезію,

Лектори і організатори засідання «Рак виліковний» (до 100-річчя з дня народження професора Анатолія Івановича Гнатишака) разом зі студентами-медиками

прозу та музику. Багатограність особистості, його ентузіазм та віра у прогрес науки, пов'язаний з генетикою, та відсутність догми у світогляді вражала кожного, хто спілкувався з ним.

Наталія Володько, професор кафедри онкології і радіології ФПДО ЛНМУ виголосила доповідь «Теоретична спадщина проф. А.Гнатишака: пророчі ідеї в лікуванні раку». Професор А.Гнатишак у 1996 р. писав: «Будучи онкологом я усе життя займався генетикою... хоча не мав права вивчати питання генетики лише з точки зору онкології, тому прагнув пізнати їх ширше і глибше».

І ще: «Рак – це хвороба геному». Спроби ліквідації генетичних порушень можна зберегти до найсміливіших рішень у лікуванні раку, це був заповіт проф. А.І. Гнатишака у майбутнє... Ці вчення з генетики лікарі-онкологи з впевненістю використовують в сучасній діагностиці та лікуванні раку шийки матки і раку яйників.

Виголошені доповіді викликали жваве обговорення. Студенти, лікарі й усі небайдужі

присутні мали змогу поспілкуватись з провідними фахівцями онкологами, отримати вичерпні відповіді на запитання.

З доповненнями та словами вдячності про організацію цікавого наукового форуму, прекрасні високофахові доповіді, які об'єднали історичні віхи створення львівської онкологічної школи, сучасні фундаментальні дослідження в онкології та їхнє практичне клінічне значення, виступили члени Лікарської комісії д-р В. Лончина (професор програми Fulbright Ukraine 2016/17) і професор кафедри онкології і радіології ФПДО В.Р. Савран. «Бачити серед присутніх в аудиторії студентів, включно з першокурсниками, є великим задоволенням. І саме це дає розуміння, що рак буде переможено». Саме такими словами завершив свій виступ проф. В.Р. Савран.

Життя та діяльність професора Анатолія Гнатишака має стати прикладом для наслідування молодим лікарям.

Леся Луць
лікар, член Українського лікарського товариства і Асоціації лікарів католиків